

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(consolidarea răspunderii penale a persoanei juridice
și sancționarea încălcării măsurilor restrictive internaționale)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (<i>consolidarea răspunderii penale a persoanei juridice și sancționarea încălcării măsurilor restrictive internaționale</i>) a fost elaborat de către Ministerul Justiției.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de lege a fost elaborat în scopul implementării condiționalităților din Planul național de reglementări pentru anul 2025, în contextul alinierii legislației Republicii Moldova la cele ale Uniunii Europene. Principalul obiectiv al acestui proiect este consolidarea, după caz dezvoltarea reglementărilor actuale pentru a asigura prevenirea și combaterea mai eficientă a faptelor infracționale, iar alinierea legislației naționale la standardele internaționale relevante reprezintă o necesitate esențială pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană și pentru asigurarea unei justiții echitabile și eficiente. În acest sens, condiția ce au impus elaborarea prezentului proiect este necesitatea transpunerii următoarelor acte normative UE: • Directiva 2024/1226 din 24 aprilie 2024 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii și de modificare a Directivei (UE) 2018/1673 și aprobarea normelor de punere în aplicare prevederilor transpuse (în continuare – <i>Directiva 2024/1226</i>); • Directiva (UE) 2018/1673 din 23 octombrie 2018 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor (în continuare – <i>Directiva 2018/1673</i>); • Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat (în continuare – <i>Decizia-cadru 2003/568/JAI</i>); • Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal (în continuare – <i>Decizia – cadru 2008/913/JAI</i>). Prin intermediul prezentului proiect de lege se va realiza executarea următoarelor acțiuni din: 1. Foaia de parcurs „Statul de drept”, CAPITOLUL 23 „JUSTIȚIE ȘI DREPTURILE FUNDAMENTALE”, adoptată prin HG nr.275/2025: - Pilonul: II. COMBATEREA CORUPȚIEI, Acțiunea 1.1 „Modificarea Codului penal pentru alinierea la acquis-ul UE privind combaterea corupției în

sectorul privat în scopul reglementării răspunderii persoanelor juridice pentru acte de corupție și acțiuni conexe”, și Acțiunea 1.7 „Modificarea cadrului normativ în scopul reglementării sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive internaționale, în conformitate cu standardele UE”

- Pilonul: III. DREPTURILE FUNDAMENTALE, Acțiunea 7.1 „Modificarea Codului penal în scopul alinierii la acquis-ul UE privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal, în particular reglementarea răspunderii persoanelor juridice (inclusiv Decizia-cadru 2008/913/JAI);

2. Foaia de parcurs „Statul de Drept” **CAPITOLUL 24 „JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE”**, adoptată prin HG nr.275/2025

- Pilonul: I. COMBATEREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE, Acțiunea 1.3. „Adoptarea cadrului normativ pentru a asigura alinierea la Directiva (UE) 2018/1673 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2018 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor”.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Ca parte a procesului de integrare europeană, Republica Moldova și-a asumat o serie de obiective ce țin de transpunerea în legislația RM a unor directive și decizii:

- **Directiva 2024/1226 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii**
- actualmente, *Legea nr. 25/2016* prevede măsurile restrictive internaționale care pot fi aplicate de Republica Moldova. Tot în această lege este prevăzut în articolul 24 răspunderea în baza legii, inclusiv confiscarea bunurilor și fondurilor supuse măsurilor restrictive internaționale.

Până în prezent, legislația națională nu prevedea careva infracțiuni distincte care să sancționeze în mod direct încălcarea acestor interdicții. Acest vid legislativ putea permite persoanelor fizice sau juridice să eludeze sancțiunile internaționale, subminând eforturile comunității internaționale și afectând credibilitatea statului pe scena mondială.

Unele dintre infracțiunile prevăzute la articolul 3 și 4 din *Directiva 2024/1226* ar putea fi încadrate parțial în unele articole din *Codul penal* nr. 985/2002 (în continuare – *CP*) precum ar fi articolul 327 și 328 – abuzul de putere sau abuzul de serviciu precum și excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Cu toate acestea, componentele de infracțiune stabilite în articolul 3 și 4 din *Directiva 2024/1226* nu includ răspunderea penală a persoanelor de drept privat, inclusiv a subiecților măsurilor restrictive internaționale.

Totuși, Directiva 2024/1226 stabilește sancțiuni atât pentru persoane fizice cât și pentru persoane juridice. Cadrul legislativ actual al Republicii Moldova setează răspunderea penală a persoanelor fizice și juridice, însă nu conține toate formele de răspundere care sunt prevăzute de Directivă, printre care:

- pentru persoane juridice – a) excluderea de la dreptul de a beneficia de prestații sau ajutoare de stat, b) excluderea de la accesul la fonduri publice, inclusiv la proceduri de achiziții publice, granturi și concesiuni, c) decăderea din dreptul de a exercita activități comerciale, d) plasarea sub control judiciar, e) închiderea unităților care au servit la săvârșirea infracțiunii, f) publicarea în interes public a textului întreg al sentinței.

De asemenea, răspunderea penală sub formă de amendă este formată prin stabilirea unui maxim de 1% sau 5% din cifra totală de afaceri a persoanei juridice, în dependență de tipul infracțiunii.

Directiva mai stabilește și o listă de circumstanțe agravante, precum comiterea infracțiunii cu utilizarea documentelor false sau falsificate, distrugerea probelor sau influențare martorilor, comiterea infracțiunii de către o persoană care prestează servicii în baza unei licențe sau autorizații, precum și comiterea infracțiunii de către o persoană publică. Aceste circumstanțe agravante au fost incluse în componentele de infracțiune din proiectul de lege.

- **Directiva (UE) 2018/1673 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor** - în prezent, directiva este transpusă parțial în legislația RM.

Articolul 243 din *CP* unde este cuprinsă infracțiunea de spălare a banilor, nu cuprinde anumite circumstanțe agravante prevăzute la art. 6 din Directivă, precum și alinierea unor termeni. Prin urmare, prezentul proiect urmărește completarea art. 243 din *CP* cu agravantele respective și ajustarea la termenii utilizați de actul UE, care va duce la transpunerea integrală a directivei menționate.

- **Decizia-cadru 2003/568/JAI privind combaterea corupției în sectorul privat** – pentru a fi transpusă integral este nevoie ca la art. 333 și 334 din *CP* să se prevadă răspunderea penală și pentru persoanele juridice, deoarece în prezent, aceste infracțiuni nu prevăd posibilitatea aplicării sancțiunilor față de persoanele juridice care au comis aceste fapte.

În același timp, Decizia-cadru prevede și unele sancțiuni ce sunt aplicabile persoanelor juridice, însă nu se regăsește în legislația națională.

- **Decizia-cadru 2008/913/JAI privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal** – pentru a fi transpusă integral este necesar de

reglementat răspunderea persoanei juridice pentru infracțiunile de natură rasială și xenofobă din directivă, care se regăsesc la art. 346 din *CP* în legislația noastră.

Pe lângă cele menționate, în comun pentru toate directivele prezentate mai sus, le este caracteristic aspectul ce ține de pedepsele aplicate persoanelor juridice. Directivele prevăd un șir de sancțiuni aplicabile persoanei juridice, pe care RM trebuie să le implementeze pentru a putea transpune integral aceste directive. Directivele enunțate, prevăd, inter alia, următoarele sancțiuni pasibile de aplicat persoanelor juridice, și care, ar trebui să se regăsească în textul legii penale moldave:

- a) excluderea de la dreptul de a beneficia de prestații sau ajutoare de stat;
- b) excluderea de la accesul la fonduri publice, inclusiv la proceduri de achiziții publice, granturi și concesiuni;
- c) decăderea din dreptul de a exercita activități comerciale;
- d) plasarea sub control judiciar;
- e) închiderea unităților care au servit la săvârșirea infracțiunii;
- f) publicarea în interes public a textului întreg al sentinței.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Astfel, proiectul propune modificarea mai multor acte normative naționale în dependență de actul normativ european transpus:

1. Ajustarea instituției persoanei juridice ca subiect al infracțiunii.

Noțiunea de persoană juridică redată în *Directiva 2024/1226*; *Directiva 2018/1673*; *Decizia-cadru 2003/568/JAI*; *Decizia-cadru 2008/913/JAI* exclude din cercul persoanelor juridice pasibile de pedeapsă penală următorii subiecți: statele, organismele publice care exercită autoritatea de stat și organizațiile internaționale publice. Din aceste considerente, **art. 21 alin.(3) din CP** se modifică pentru a face această mențiune și de a exclude statele, autoritățile publice și organizațiile publice internaționale din cercul persoanelor juridice pasibile de răspundere penală.

2. Transmiterea răspunderii penale în cazul persoanei juridice reorganizate.

State străine precum Spania, Italia, România cuprind în legislația lor instituția transmiterii răspunderii penale în cazul reorganizării persoanei juridice. Această abordare este luată pentru a împiedica posibilitatea sustragerii persoanelor juridice de la urmărirea penală sau judecarea cauzei prin reorganizarea acestora. Acest mecanism presupune că, urmărirea penală poate fi pornită sau poate continua, precum și judecarea cauzei poate continua, chiar dacă a survenit dizolvarea persoanei juridice prin reorganizare. Pentru a putea justifica transmiterea răspunderii penale, reorganizarea trebuie să aibă loc după comiterea infracțiunii.

Din aceste considerente **art. 21 din CP se completează cu alin. (6)**, care va reglementa posibilitatea transmiterii răspunderii penale în cazul reorganizării persoanei juridice după comiterea infracțiunii. Această translație a răspunderii penale trebuie făcută în mod proporțional, în dependență de valoarea activelor pe care persoana juridică reorganizată le absoarbe de la persoana juridică dizolvată și vinovată de comiterea faptei.

Ar fi incorectă și inechitabilă o abordare prin care persoana juridică creată prin reorganizare să absoarbă automat întreaga răspundere penală a persoanei juridice dizolvate. Prin urmare, la stabilirea unei pedepse pentru o persoană juridică reorganizată, instanța trebuie să țină cont de următoarele criterii: (i) cifra de afaceri a persoanei juridice care a comis infracțiunea, (ii) valoarea activului patrimonial al acesteia, și (iii) partea din patrimoniul acesteia care a fost transmis fiecărei persoane juridice participante la operațiune.

3. Stabilirea antecedentelor penale și a stării de recidivă a persoanei juridice, precum și transmiterea acestora în cazul persoanelor juridice reorganizate.

La moment, din construcția art. 34, 110 și 111 din CP nu se desprinde clar că o persoană juridică poate comite o infracțiune în stare de recidivă sau că poate avea antecedente penale. Pentru a înlătura această incertitudine, în **art. 34 și 111** se face o remarcă care să stabilească clar că persoana juridică poate comite o infracțiune în stare de recidivă și că, în privința acestora pot fi incidente antecedente penale. Art. 111 care reglementează stingerea antecedentelor penale, este caracteristic doar persoanei fizice, iar pentru a reglementa procedura de stingere a antecedentelor penale a persoanelor juridice, **CP se completează cu art. 111¹**, prin care va fi reglementat modul de stingere a antecedentelor penale ale persoanelor juridice

Transmiterea stării de recidivă și al antecedentelor penale a persoanei juridice dizolvate este strâns legată de transmiterea răspunderii penale enunțate mai sus. Odată ce o persoană juridică reorganizată poate „moșteni” răspundere penală a unei unități dizolvate și vinovată de comiterea infracțiunii, aceasta, ar trebui să absoarbă inclusiv consecințele unei condamnări penale, cum este starea de recidivă și antecedentele penale. Această rațiune se desprinde din principiul succesiunii întregului patrimoniu (drepturi și inclusiv obligații) din legislația civilă (a se vedea art. 205 din Codul civil) care presupune că în cazul formelor de reorganizare (contopire, absorbire, divizare, separare) toate drepturile și obligațiile persoanei/persoanelor dizolvate trec la persoana/persoanele juridice nou create. Pentru a reglementa acest concept, **art. 34 din CP se completează cu alin.(6)**.

4. Ajustarea sistemului pedepselor aplicabile persoanelor juridice și introducerea unor noi sancțiuni.

Actele normative europene menționate mai sus, reglementează în comun noi categorii de pedepse aplicabile persoanelor juridice, precum:

- a) **excluderea de la dreptul de a beneficia de prestații sau ajutoare de stat** – (*Directiva 2024/1226; Directiva 2018/1673; Decizia-cadru 2003/568/JAI; Decizia-cadru 2008/913/JAI*)
- b) **excluderea de la accesul la fonduri publice, inclusiv la proceduri de achiziții publice, granturi și concesiuni** – (*Directiva 2024/1226; Directiva 2018/1673*)
- c) **decăderea din dreptul de a exercita activități comerciale** – (*Directiva 2024/1226; Directiva 2018/1673; Decizia-cadru 2003/568/JAI; Decizia-cadru 2008/913/JAI*)
- d) **plasarea sub control judiciar** – (*Directiva 2024/1226; Directiva 2018/1673; Decizia-cadru 2003/568/JAI; Decizia-cadru 2008/913/JAI*)
- e) **lichidarea juridică** – (*Directiva 2024/1226; Directiva 2018/1673; Decizia-cadru 2003/568/JAI; Decizia-cadru 2008/913/JAI*)
- f) **închiderea unităților care au servit la săvârșirea infracțiunii** – (*Directiva 2024/1226; Directiva 2018/1673; Decizia-cadru 2008/913/JAI*)
- g) **publicarea în interes public a textului întreg al sentinței** – (*Directiva 2024/1226*).

Din aceste considerente, **art. 63** din **CP** se completează cu noi sancțiuni aplicabile persoanei juridice.

Totodată, propunerea de la **art. 63 alin. (3)** din **CP** revizuieste sistemul sancțiunilor aplicabile persoanelor juridice, având drept scop crearea unui cadru juridic mai corect, eficient și disuasiv. În redacția actuală a **CP**, pedeapsa de lichidare a persoanei juridice și privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, pot fi aplicate, inclusiv, în calitate de pedepse principale fără a fi însoțite de o pedeapsă pecuniară. Considerăm că această abordare permite ca o persoană juridică să evite consecințele financiare directe ale faptei sale, chiar și atunci când este sancționată cu pedeapsa sub forma lichidării sau cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate, în calitate de pedepse principale. Astfel, s-a stabilit că în calitate de pedeapsă principală va fi doar amenda, celelalte sancțiuni fiind pedepse complementare. Pedepsele complementare deja existente (privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate și lichidarea persoanei juridice) precum și cele noi introduse, pentru a avea destulă disuasivitate trebuie să însoțească pedeapsa sub forma amenzii.

Această modificare va elimina situațiile în care o persoană juridică, prin comiterea unei infracțiuni, cauzează prejudicii statului sau altor persoane, dar i se aplică în mod independent doar o pedeapsă sub forma lichidării sau sub forma privării de dreptul de a exercita o anumită activitate. Această abordare pare a fi ineficientă și inequitabilă, deoarece permite entității să fie lichidată sau să i se interzică o activitate, fără a suporta și o sancțiune pecuniară pentru profitul ilicit obținut sau pentru prejudiciile cauzate. Prin urmare, pentru a asigura o recuperare financiară constantă și pentru a consolida efectul descurajator al legii, amenda devine un element constant și inevitabil al sancțiunii. Niciuna dintre celelalte pedepse, fie ele lichidare sau privare de drept, nu mai poate fi aplicată

fără a fi însoțită de o amendă, garantând astfel că răspunderea penală are întotdeauna o componentă financiară care vizează direct patrimoniul entității vinovate.

Art. 63 alin. (4) din CP – în prezent, aplicarea unei pedepse complementare este condiționată de prevederea expresă a acesteia în articolul din Partea Specială a CP care incriminează fapta. Odată cu introducerea celor 6 sancțiuni noi aplicabile persoanelor juridice noul alin. (4) din art. 63 va acorda instanței de judecată dreptul de a aplica o serie de pedepse complementare prevăzute la art. 63 alin. (1), chiar dacă acestea nu sunt menționate direct în articolul din Partea Specială care descrie infracțiunea. Aplicarea acestor pedepse, inclusiv și lichidarea persoanei juridice (care se consider cea mai severă pedeapsă) este condiționată de o constatare motivată a instanței, care trebuie să justifice că, având în vedere natura și gravitatea infracțiunii, precum și împrejurările cauzei, aceste sancțiuni sunt absolut necesare pentru atingerea scopului pedepsei.

5. Referitor la transpunerea Directivei 2024/1226 privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii:

Directiva 2024/1226 stabilește sancțiuni pentru încălcarea măsurilor restrictive ale Uniunii Europene, printre acestea fiind în principal răspunderea penală, precum și contravențională, în calitate de **opțiune** pentru statele membre, atunci când valoarea „fondurilor sau resurselor economice” este mai mică de 10 mii euro. Proiectul de lege **nu utilizează** această opțiune, și stabilește răspundere penală indiferent de valoarea „fondurilor sau resurselor economice”.

Proiectul stabilește răspundere penală pentru săvârșirea următoarelor fapte aferente încălcării măsurilor restrictive internaționale, și prevăzute de Directiva 2024/1226:

(a) punerea de fonduri sau resurse economice, în mod direct sau indirect, la dispoziția unei persoane, a unei entități sau a unui organism desemnat sau în beneficiul lor, încălcând o interdicție care constituie o măsură restrictivă a Uniunii; - 144¹ CP

(b) nerespectarea obligației de a îngheța fondurile sau resursele economice care aparțin unei persoane, unei entități sau unui organism desemnat sau care se află în proprietatea sau sub controlul unei astfel de persoane, entități sau organism desemnat ori sunt deținute de acestea, încălcând o obligație care constituie o măsură restrictivă a Uniunii; - 144² CP

(c) permiterea intrării sau a tranzitului pe teritoriul unui stat membru a persoanelor fizice desemnate, încălcând astfel o interdicție care constituie o măsură restrictivă a Uniunii; - 144³ CP

(d) efectuarea de tranzacții sau continuarea tranzacțiilor cu o țară terță, cu organisme ale unei țări terțe sau cu entități sau organisme deținute sau controlate direct sau indirect de o țară terță sau de organisme ale unei țări terțe, inclusiv atribuirea sau continuarea executării contractelor de achiziții publice sau a

contractelor de concesiune, în cazul în care interzicerea sau restricționarea comportamentului respectiv constituie o măsură restrictivă a Uniunii; - 144⁴ și 144⁵ CP

(e) comercializarea, importarea, exportarea, vânzarea, cumpărarea, transferarea, tranzitarea sau transportarea de bunuri, precum și furnizarea de servicii de brokeraj, de asistență tehnică sau de alte servicii legate de aceste bunuri, în cazul în care interzicerea sau restricționarea comportamentului respectiv constituie o măsură restrictivă a Uniunii; - 144⁶ și 144⁷ CP

(f) furnizarea de servicii financiare sau desfășurarea de activități financiare, în cazul în care interzicerea sau restricționarea comportamentului respectiv constituie o măsură restrictivă a Uniunii; - 144⁸ CP

(g) furnizarea altor servicii decât cele menționate la litera (f), în cazul în care interzicerea sau restricționarea comportamentului respectiv constituie o măsură restrictivă a Uniunii; - 144⁸ CP

(h) eludarea unei măsuri restrictive a Uniunii prin: - 144⁹ CP

- folosirea, transferarea către un terț a fondurilor sau a resurselor economice, sau dispunerea în alt fel de fonduri sau resurse economice care, direct sau indirect, se află în proprietatea, sunt deținute de sau se află sub controlul unei persoane, unei entități sau unui organism desemnat, care urmează să fie înghețate în temeiul unei măsuri restrictive a Uniunii, cu scopul de a disimula respectivele fonduri sau resurse economice;

- furnizarea de informații false sau înșelătoare, pentru a disimula faptul că o persoană, o entitate sau un organism desemnat este proprietarul sau beneficiarul final al fondurilor sau al resurselor economice care trebuie înghețate în temeiul unei măsuri restrictive a Uniunii;

- nerespectarea de către o persoană fizică sau de către un reprezentant al unei entități sau al unui organism desemnat a unei obligații care constituie o măsură restrictivă a Uniunii, de a informa autoritățile administrative competente cu privire la fondurile sau resursele economice aflate în jurisdicția unui stat membru care aparțin, se află în proprietatea, sunt deținute sau se află sub controlul său;

- nerespectarea unei obligații care constituie o măsură restrictivă a Uniunii de a furniza autorităților administrative competente informații privind fondurile sau resursele economice înghețate sau informații deținute cu privire la fondurile sau resursele economice de pe teritoriul statelor membre, care aparțin, se află în proprietatea, sunt deținute de sau se află sub controlul unor persoane, entități sau organisme desemnate și care nu au fost înghețate, atunci când informațiile respective au fost obținute în exercitarea atribuțiilor profesionale;

(i) încălcarea sau neîndeplinirea condițiilor prevăzute în autorizațiile acordate de autoritățile competente pentru desfășurarea de activități care, în absența unei astfel de autorizații, reprezintă o încălcare a unei interdicții sau restricții care constituie o măsură restrictivă a Uniunii. – 144¹⁰ CP

Directiva 2024/1226 stabilește răspundere penală cel puțin pentru faptele comise cu intenție, cu excepția lit. (e), unde răspunderea se aplică și pentru cazul

neglijenței în tranzacționarea cu bunuri strategice (produse militare și bunuri cu dublă destinație).

- *Definirea măsurilor restrictive internaționale și a cifrei totale de afaceri*

Datorită faptului că în *Codul penal* urmează a fi introduse noi componente de infracțiuni ce se referă la încălcarea măsurilor restrictive internaționale, este necesar de definit acest termen, pornind de la dispozițiile art. 119 din *Codul penal* care prevede că ori de câte ori legea penală folosește un termen sau o expresie dintre cele definite în prezentul capitol, înțelesul lor este cel prevăzut la articolele ce urmează. Astfel *Codul* se completează cu **art. 134²⁸** unde se va defini noțiunea de „măsurile restrictive internaționale”. Această definiție nu trebuie să difere de noțiunea utilizată în *Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale*. Respectiv, *Codul penal* va face trimitere la noțiunea respectivă.

La fel, introducerea noțiunii de „cifra totală de afaceri” în *Codul penal* (prin **Art. 134²⁹** propus) este esențială și strategică din perspectiva alinierii la *acquis-ul* Uniunii Europene și a asigurării proporționalității și efectului descurajator al sancțiunilor penale aplicabile persoanelor juridice.

Directiva (UE) 2024/1226 stabilește expres că nivelul amenzilor maxime aplicabile persoanelor juridice pentru încălcarea sancțiunilor trebuie să fie raportat la cifra de afaceri totală la nivel mondial a entității. Această abordare reflectă o tendință legislativă generală la nivelul UE, unde un număr tot mai mare de directive (cum ar fi cele din domeniul piețelor digitale, protecției datelor sau concurenței) impun statelor membre să stabilească sancțiuni penale și administrative care să țină cont de dimensiunea economică reală a persoanei juridice, adesea calculată la nivel consolidat și mondial.

Având în vedere că noțiunea de „cifra de afaceri” este deja consacrată în legislația națională, în special în *Legea concurenței nr. 183/2012*, este necesară includerea acesteia și în *Codul penal*. Aceasta asigură coerența normativă și oferă instanței de judecată baza legală directă și expresă pentru calculul amenzilor penale în cazurile de infracțiuni privind regimul măsurilor restrictive internaționale, astfel cum impune legislația europeană relevantă pentru transpunere.

- *Categorie nouă de infracțiuni care se referă la încălcarea măsurilor restrictive*

Pentru a asigura integritatea pieței interne europene și pentru a atinge un nivel ridicat de securitate și justiție în spațiul Uniunii Europene, este necesar să se stabilească norme minime privind definirea infracțiunilor și a sancțiunilor cu privire la încălcarea respectivelor măsuri restrictive ale Uniunii. Urmare a acestor considerente, *Codul penal* se completează cu un nou capitol denumit **„Capitolul I¹ INFRACTIUNI PRIVIND REGIMUL MĂSURILOR RESTRICTIVE INTERNAȚIONALE”**, unde au fost introduse 10 componente noi de infracțiune. Aceste fapte au fost preluate din art. 3 al *Directivei 2024/1226* și transpune în *CP* prin introducerea articolele **144¹-144¹⁰**.

Art. 144¹¹ reglementează excepțiile de la aplicarea răspunderii penale pentru săvârșirea infracțiunilor privind regimul măsurilor restrictive internaționale. Scopul este de a asigura că legea penală nu afectează activități legitime și esențiale, cum ar fi apărarea drepturilor în justiție și ajutorul umanitar. Această prevedere este direct inspirată din Articolul 3, alineatele (4) și (5) ale Directivei (UE) 2024/1226. Introducerea acestui Capitol imediat după Capitolul I al Părții Speciale din Codul penal se justifică datorită valorii sociale protejate. De fapt infracțiunile vizate (încălcarea sancțiunilor, finanțarea subiecților restricționați, tranzacțiile interzise) au ca scop direct subminarea regimurilor de măsuri restrictive instituite de organismele internaționale (ONU, UE etc.). Aceste măsuri sunt, prin însăși natura lor, instrumente de menținere sau restabilire a păcii și securității internaționale. Prin urmare, lezarea acestui regim afectează, în ultimă instanță, aceleași valori supreme protejate de Capitolul I.

Deși nu sunt fapte de război sau infracțiuni contra umanității în sensul strict, încălcarea sancțiunilor internaționale facilitează sau prelungește acțiunile care amenință pacea și securitatea. Plasarea lor imediat după Capitolul I subliniază legătura lor intrinsecă cu ordinea internațională și cu securitatea statului (în contextul angajamentelor internaționale asumate).

Mai mult, prin structura Codului Penal, primele capitole ale Părții Speciale protejează cele mai importante valori sociale (pacea, viața, integritatea fizică). Infracțiunile contra regimului măsurilor restrictive internaționale afectează direct integritatea și credibilitatea statului pe scena internațională și capacitatea sa de a participa la eforturile globale de prevenire a conflictelor.

Plasarea noului capitol în această poziție asigură, așadar, o coerență sistematică bazată pe importanța fundamentală a obiectului juridic protejat.

- Sancțiuni aplicate persoanei juridice

Introducerea **art. 64¹** în Codul penal este o măsură de o importanță fundamentală, bazată pe necesitatea transpunerii legislației Uniunii Europene și a asigurării unui mecanism sancționator penal proporțional, efectiv și cu efect real de descurajare în cazul infracțiunilor de încălcare a măsurilor restrictive internaționale (Capitolul I¹ propus).

Principalul temei pentru introducerea art. 64¹ îl reprezintă cerințele imperative ale Directivei (UE) 2024/1226, care impun statelor membre să prevadă tipuri și niveluri de sancțiuni pentru persoanele juridice care să fie efective, proporționale și cu efect de descurajare (art. 7 alin. (1) prin completare cu recitalul 23).

Cu toate acestea, Directiva lasă statelor membre să opteze pentru stabilirea nivelului maxim al amenzilor fie ca sumă fixă, fie ca procent din cifra de afaceri totală la nivel mondial. Totuși, amenda calculată ca sumă fixă (în cuantumurile pe care le prevede Directiva), nu se înscrie în limitele generale deja existente în Codul penal, fiind uneori insuficientă și pur simbolică pentru corporațiile multinaționale care operează la nivel mondial. Sancțiunea

procentuală (până la 1% sau 5% din cifra de afaceri totală la nivel mondial) ar asigura un impact financiar semnificativ și proporțional cu forța economică a grupului de întreprinderi, ca efect descurajator. O sancțiune fixă ar fi percepută ca un simplu cost de operare, în timp ce un procent din cifra de afaceri afectează direct profitabilitatea la scară globală.

Mai mult ca atât, metoda de calcul bazată pe cifra de afaceri este standardul acceptat și aplicat în prezent de instituțiile UE (precum Comisia Europeană) și de statele membre în sancționarea infracțiunilor economice grave. Prin adoptarea acestei metode, legislația națională se înscrie în tendința europeană dominantă de a utiliza indicatori financiari macro-economiци pentru a reflecta severitatea infracțiunii și a pedepsei.

Pornind de la aceste rațiuni, prin art. 64¹, se consideră necesară că opțiunea procentuală asigură sancțiuni direct proporționale cu puterea financiară reală a persoanei juridice fiind, în concordanță cu Directiva (UE) 2024/1226.

Art. 64¹ alin. (1) reconfirmă principiile generale de aplicare a amenzii (art. 21 alin. (3) din Codul penal), asigurând că instanța de judecată are puterea de apreciere necesară pentru individualizarea pedepsei. Se menține obligația de a lua în considerare caracterul și gravitatea infracțiunii, mărimea daunei cauzate și situația economico-financiară a persoanei juridice, inclusiv în cazurile în care amenda se calculează procentual. De asemenea, se menține și posibilitatea de a înlocui amenda cu urmărirea patrimoniului în caz de eschivare, garantând executarea silită a sancțiunii.

Totuși, articolul 7 alin. (2) din Directivă stabilește nivelurile minime obligatorii pentru sancțiunile maxime:

- **5%** din cifra de afaceri totală la nivel mondial (sau 40 milioane EUR) pentru cele mai grave infracțiuni [Art. 7 alin. 2 lit. b)]. Acest nivel este acoperit de Art. 64¹ alin. (3) (1% până la 5% din cifra de afaceri), aplicabil infracțiunilor de la Art. 144¹ - 144⁸, art. 144⁹ alin. (1) lit. a) și b);
- **1%** din cifra de afaceri totală la nivel mondial (sau 8 milioane EUR) pentru anumite infracțiuni omisive [Art. 7 alin. 2 lit. a)]. Acest nivel sancționator este acoperit de art. 64¹ alin. (2), aplicabil faptelor de la art. 144⁹ alin. (1) lit. c) și d).

Articolul 64¹ alin. (4) vine să asigure alinierea la cerințele din art. 7 alin. (2) fraza finală, care invită ca statele membre să prevadă norme pentru situațiile în care calculul amenzii pe baza cifrei de afaceri nu este posibil.

Așadar, art. 64¹ alin. (4) instituie o sancțiune subsidiară, pe bază de unități convenționale (u.c.), pentru cazurile în care persoana juridică nu a înregistrat cifră de afaceri sau aceasta nu poate fi stabilită. Acest mecanism elimină orice posibilitate ca persoanele juridice să scape de pedeapsă penală prin structuri financiare complexe sau prin lipsa de cooperare, asigurând astfel că sancțiunea rămâne efectivă, conform limitelor fixe stabilite în Partea Specială a Codului Penal.

Prin urmare, Art. 64¹ creează un sistem de sancționare cu aplicabilitate universală, care satisface pe deplin cerințele de proporționalitate bazată pe cifră de afaceri, așa cum sunt stipulate în Directiva (UE) 2024/1226.

Urmare a transpunerii *Directivei 2024/1226*, codul se completează cu alte 6 sancțiuni noi aplicabile persoanei juridice:

Art. 73¹ - Introducerea pedepsei sub forma „Privării persoanei juridice de dreptul de a beneficia de un avantaj sau ajutor public” este justificată de necesitatea de a crea un cadru legal mai robust pentru a preveni și sancționa abuzurile în utilizarea fondurilor publice. Prin aplicarea acestei măsuri, se asigură că entitățile care comit infracțiuni nu mai pot beneficia de sprijin din partea statului. Aceasta acționează ca un mecanism de descurajare și contribuie la protejarea integrității financiare a statului.

Art. 73² – „Privarea persoanei juridice de dreptul de a participa la proceduri de achiziții publice, concesiuni, parteneriat public-privat, privatizare” este sancțiunea prin care se interzice persoanelor juridice să încheie contracte cu statul. Prin această sancțiune se urmărește sancționarea persoanelor juridice care au comis infracțiuni și prevenirea ca acestea să obțină avantaje financiare de pe urma colaborării cu autoritățile publice.

Art. 73³ – „Privarea persoanei juridice de dreptul de a încheia contracte cu întreprinderi de stat, întreprinderi municipale, entități de interes public, societăți comerciale cu capital majoritar de stat constă”, are ca scop principal excluderea persoanele juridice condamnate de la relațiile contractuale cu entitățile deținute sau controlate de stat. Pedepsa prevede contractele de furnizare de bunuri, prestări servicii sau lucrări și se aplică pentru contractele încheiate cu întreprinderile de stat sau municipale, entitățile de interes public precum și societățile comerciale cu capital majoritar de stat.

Art. 73⁴ – „Plasarea sub supraveghere judiciară a persoanei juridice”, reprezintă o alternativă mai flexibilă la sancțiunile de privare de drept sau lichidare și are ca scop principal reforma internă și prevenirea recidivei în cadrul entității condamnate. Supravegherea judiciară oferă un instrument mai rafinat de sancționare, care evită, pe cât posibil, distrugerea totală a unei companii (prin lichidare) și permite o reformă sub control judiciar.

Supravegherea judiciară a persoanei juridice ca pedeapsă complementară are un beneficiu major privind protejarea salariaților și a partenerilor de afaceri. Spre deosebire de lichidarea companiei, această măsură evită un o catastrofă economică, care ar afecta angajații și alte companii colaboratoare.

Mecanismul de aplicare al acestei pedepse constă în monitorizarea de către organul de probațiune a activității persoanei juridice pe un termen de 1 până la 3 ani. Monitorizarea se concentrează exclusiv pe domeniile de activitate în care s-a comis infracțiunea, permițând astfel entității să-și continue operațiunile în alte sectoare.

Art. 73⁵ – „Afișarea sau publicarea sentinței de condamnare” este o sancțiune care urmărește descurajarea prin publicitate, ea nu este de natură financiară sau administrativă, ci vizează reputația persoanei juridice. Prin expunerea publică a sentinței de condamnare se urmărește descurajarea recidivei

dar și descurajarea altor entități de a comite fapte similare. Mai mult, acest fapt oferă clienților, partenerilor dar și publicului larg informații despre integritatea companiei.

Art. 73⁶ – „Închiderea unei unități a persoanei juridice” este o sancțiune care oferă un instrument flexibil de sancționare, care permite instanței să aplice o pedeapsă proporțională cu gravitatea infracțiunii, fără a recurge imediat la lichidarea completă a persoanei juridice sau a sucursalei, fără a produce un impact economic devastator pentru persoana juridică. Încetarea unei unități se aplică pe un termen similar cu cel al pedepsei de privare de dreptul de a desfășura o anumită activitate, de până la 5 ani sau pe un termen nedeterminat. Încetarea unei unități nu duce la o încetare totală a activității întregii persoane juridice, ci încetează forțat doar acea unitate a persoanei juridice în care s-a desfășurat activitatea care a servit la săvârșirea infracțiunii. În acest mod, persoana juridică își menține majoritatea locurile de muncă și relațiile cu partenerii de afaceri.

Modificări aduse la Codul de procedură penală:

Prin introducerea **art. 522¹ din CPP** are loc revizuirea instituției „controlului judiciar asupra persoanei juridice”, și care în sine, este o măsură cu caracter preventiv. Această modificare asigură un cadru juridic eficient privind măsurile preventive aplicabile persoanelor juridice. Scopul este de a înlocui conceptul limitat de „control judiciar” cu un set de instrumente preventive mai ample și mai bine definite, esențiale pentru a asigura buna desfășurare a procesului penal.

În prezent, măsurile preventive stabilite în Partea Generală a *CPP* sunt inoperabile în cazul persoanei juridice. Astfel, legea stabilește că în cazul persoanei juridice se aplică, în mod special, controlul judiciar, însă scopul măsurilor preventive și al controlului judiciar, este același, de a „asigura buna desfășurare a procesului penal”.

Cu toate acestea, deși actuala reglementare a *CPP* prevede controlul judiciar asupra persoanei juridice, acesta este un instrument limitat, care nu acoperă toate riscurile procedurale specifice. Pe scurt, lipsesc instrumente care să împiedice persoana juridică să se sustragă de la răspunderea penală, de la urmărirea penală sau de la executarea unei sentințe. O entitate juridică poate eluda justiția în timpul desfășurării procesului penal prin: dizolvare, lichidare, reorganizare, micșorare a patrimoniului.

În vederea asigurării unei aplicabilități mai largi, este dezirabilă elaborarea unui concept privind instituirea unor categorii de măsuri preventive aplicabile persoanei juridice. Drept exemplu, ar putea fi invocată legislația română, care prevede în Codul de procedură penală la art. 493 alin.(1) o serie de măsuri preventive aplicabile persoanei juridice. De aceea, revizuirea mecanismului preventiv al persoanelor juridice este binevenit, deoarece va asigura prevenirea unui câmp mai larg de situații sau acțiuni care pot duce la împiedicarea bunei desfășurări a procesului penal.

Articolul 522¹ extinde și diversifică măsurile preventive aplicabile persoanelor juridice, oferind judecătorului o paletă de opțiuni adaptate la

specificul activității corporative. Noul cadru permite aplicarea următoarelor măsuri:

- **Măsuri de protecție a patrimoniului:** Interzicerea sau suspendarea procedurilor de dizolvare, lichidare, fuziune sau divizare și interzicerea tranzacțiilor de reducere a capitalului social. Aceste măsuri asigură că persoana juridică nu poate fi „lichidată” pentru a scăpa de răspundere și că patrimoniul său rămâne intact pentru a putea suporta o eventuală pedeapsă.

- **Măsuri de control a activității:** Interzicerea de a încheia anumite acte juridice și interdicția de a desfășura activități similare celor folosite la comiterea infracțiunii. Aceste măsuri previn repetarea infracțiunilor pe durata procesului penal.

- **Măsuri coercitive:** Suspendarea activității unei sucursale, pentru a bloca activitatea ilegală într-un anumit departament, fără a afecta întreaga companie.

Introducerea **art. 522²** – deși **art. 522¹** stabilește măsurile preventive aplicabile persoanelor juridice (interdicții, suspendări), este necesar un mecanism eficient care să garanteze că acestea sunt respectate. **Art. 522²** instituie cauțiunea drept o garanție financiară pe care persoana juridică este obligată să o depună pentru a asigura respectarea măsurilor preventive impuse de instanță. Quantumul cauțiunii stabilește drept limită minimă 5000 de unități convenționale și un quantum maxim legat de valoarea activelor obținute sau utilizate la comiterea infracțiunii.

Cauțiunea se restituie la finalul procesului, însă, în cazul în care persoana juridică nu respectă cu rea-credință măsurile preventive sau comite o nouă infracțiune, cauțiunea nu se restituie și devine venit la bugetul de stat. Acest mecanism responsabilizează persoana juridică și asigură respectarea deciziilor instanței.

6. Referitor la transpunerea Directivei (UE) 2018/1673 privind combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor:

Spălarea banilor și finanțarea terorismului și a criminalității organizate legată de spălarea banilor rămân probleme semnificative la nivel național și la nivelul Uniunii Europene, afectând astfel integritatea, stabilitatea și reputația sectorului financiar și amenințând piața internă și securitatea internă a Republicii Moldova și a Uniunii. *Directiva 2018/1678* are ca obiectiv combaterea prin măsuri de drept penal a spălării banilor. Având în vedere faptul că legislația națională este aliniată în cea mai mare parte la respectiva directivă, rămâne doar transpunerea **art. 6 par.(1) lit.(b)** a directivei prin care se impune stabilirea drept circumstanță agravantă a infracțiunii de spălare a banilor situația în care autor al infracțiunii este o entitate obligată în înțelesul **art. 2** din *Directiva (UE) 2015/849* și a săvârșit infracțiunea în exercitarea activităților sale profesionale, precum și **art. 6 par.(2) lit.(b)** a directivei prin care se impune stabilirea drept circumstanță agravantă situația în care bunurile spălate provin dintr-o infracțiune menționată la **art. 2 pct. (1) lit. (a)-(e) și (h)** al directivei.

Pentru a îndeplini această condiție a directivei, **art. 243 alin. (3) din CP se completează cu lit.a¹) și c)** care stabilește drept circumstanță agravantă fapta de spălare a banilor:

a¹) comisă de o entitate raportoare în sensul Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

c) în privința bunurilor obținute prin comiterea infracțiunilor prevăzute la articolele 140¹, 142, 165, 175¹, 206, 208¹, 217-217³, 220, 220¹, 275, 278, 279², 279³, 280 284, art. 289¹, 292 alin. (1¹) și alin. (2) în partea ce vizează faptele prevăzute la alin. (1¹), art. 295, 295¹, 295², 324-327, 332-335¹, 342, 343 sau 362¹ din CP. Infracțiunile enumera la această literă corespund infracțiunilor stabilite în articolul 6 alin. (2) lit. b) din Directiva 2018/1673.

7. Referitor la transpunerea Deciziei-cadru 2003/568/JAI privind combaterea corupției în sectorul privat:

Orice act de corupție apărut în sectorul privat nu este doar o problemă națională, ci și o problemă transnațională care pune în pericol statul de drept, denaturează concurența în ceea ce privește achiziționarea de bunuri și servicii comerciale și reprezintă un obstacol în dezvoltarea normală a economiei.

Decizia-cadru 2003/568/JAI urmărește în special ca atât în cazul corupției activă, cât și celei pasivă din sectorul privat, persoanele juridice să poată fi, de asemenea, trase la răspundere penală pentru aceste infracțiuni.

În lumina celor expuse, menționăm că în prezent persoana juridică este subiect pasibil de răspundere penală în cazul infracțiunii de corupere activă în sectorul privat, *i.e.* art. 334 Darea de mită, însă în cazul infracțiunii de corupere pasivă *i.e.* art. 333 Luarea de mită, persoana juridică nu este subiect pasibil de răspundere. Prin urmare, pentru împlinirea acestei condiții prevăzute de decizia-cadru, la **art. 333 și art. 334 alin. (1) din CP** a fost introdusă persoana juridică ca subiect al infracțiunii.

8. Decizia-cadru 2008/913/JAI privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal

Rasismul și xenofobia sunt încălcări directe ale principiilor libertății, democrației, ale respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale și ale statului de drept. *Decizia-cadru 2003/568/JAI* urmărește în special ca în cazul infracțiunilor de natură rasistă și xenofobă, persoanele juridice să poată fi, de asemenea, trase la răspundere penală.

Pentru a îndeplini această cerință a directivei, în sancțiunea **art. 346 din CP** a fost introdusă pedeapsa pentru persoanele juridice ce se fac vinovate de această faptă.

Schimbarea sancțiunii în una mai gravă

Art. 73 alin. (3); art. 73⁴ alin. (4); 73⁶ alin.(3) din CP vizează posibilitatea schimbării unei pedepse mai severe în cazul pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice: privarea de dreptul de a exercita o

anumită activitate, Plasarea sub supraveghere judiciară, și Închiderea unei unități a persoanei juridice.

Scopul acestor modificări este de a introduce un mecanism de escaladare a sancțiunilor care să garanteze că pedepsele complementare sunt respectate de către persoanele juridice și că acestea nu le pot eluda fără consecințe mai severe.

Acest mecanism de înlocuire este o măsură care sancționează rea-credința și nesubordonarea față de hotărârile judecătorești. Dacă o persoană juridică refuză să se conformeze unei pedepse, demonstrează că nu este reformată și reprezintă un risc continuu, singura soluție în acest caz este eliminarea definitivă din circuitul civil al acesteia, sau aplicarea unei pedepse mai aspre în cazul plasării sub supraveghere judiciară.

Modificări aduse la Codul de executare:

Urmare a introducerii noilor pedepse penale aplicabile persoanelor juridice, este necesară reglementarea procedurii de executare a acestora.

Prin propunerea de completare cu **art. 285 alin.(2)** se urmărește introducerea în procedura de executare a unei proceduri de publicitate. Astfel, în cazul aplicării pedepselor complementare în privința persoanelor juridice, organul de probațiune odată ce recepționează hotărârea instanței de judecată, va transmite hotărârea Agenției de Servicii Publice pentru a o înregistra în registrele de publicitate corespunzătoare. Scopul acestei modificări este de a asigura transparența și pentru a răspunde nevoii de informare publică despre comportamentul unor persoane juridice cu care cetățenii dețin raporturi juridice. Stabilirea acestei condiții de publicitate în registru acționează ca un instrument suplimentar de descurajare. Faptul că o condamnare penală va fi făcută publică va afecta reputația companiei, ceea ce, în multe cazuri, poate fi o măsură eficientă de reeducare sau prevenire a comiterii infracțiunilor. Persoanele juridice vor fi mult mai motivate să respecte legea pentru a evita stigmatul public și consecințele economice negative.

Art. 285¹ propus, este rezultatul introducerii în *CP* al noilor pedepse complementare aplicabile persoanelor juridice. Acest articol va stabili cadrul legal pentru executarea noilor pedepse. Articolul reglementează rolul organului de probațiune în acest proces, de la primirea hotărârii judecătorești până la monitorizarea și raportarea executării sancțiunilor. Responsabilitatea executării noilor pedepse prevăzute la art. 285¹ va aparține organului de probațiune, din raza teritorială a sediului persoanei juridice sau unde își desfășura activitatea persoana juridică condamnată.

Art. 285² – Pedepsa sub forma privării de dreptul de a beneficia de un avantaj sau ajutor public; privarea de dreptul de a participa la proceduri de achiziții publice, concesiuni, parteneriat public-privat, privatizare; privarea de dreptul de a încheia contracte cu întreprinderi de stat, întreprinderi municipale, entități de interes public, societăți comerciale cu capital; prin însăși caracterul acestora produc careva consecințe juridice și economice. Deși aceste pedepse interzic fapte viitoare, ele nu rezolvă în mod automat situația raporturilor juridice încheiate în legătură cu infracțiunea săvârșită. Articolul 285² asigură

restituirea integrală a beneficiului ilicit și anularea automată a drepturilor obținute prin infracțiune.

Noul articol instituie următoarele efecte obligatorii la executarea pedepselor complementare:

Alin. (1) Recuperarea avantajelor publice – oricare avantaj sau ajutor public (subvenții, fonduri) primit de persoana juridică ca rezultat direct al infracțiunii trebuie restituit, aplicându-se și o dobândă calculată la rata Băncii Naționale. Aceasta asigură că persoana juridică nu beneficiază de lichiditățile obținute ilicit pe durata procesului, descurajând astfel fraudă cu fonduri publice.

Alin. (2) Anularea contractelor – contractele încheiate cu entități publice, precum cele de achiziții, concesiuni sau parteneriate publice-private, care au fost încheiate ca rezultat sau în legătură cu infracțiunea, se declară nule de instanța de judecată.

Alin. (3) Anularea contractelor cu entități de stat – se extinde principiul nulității și la contractele încheiate cu întreprinderi de stat, municipale sau companii cu capital majoritar de stat. Se previne astfel ca persoana juridică să continue să beneficieze de relații de afaceri cu sectorul public, obținute prin mijloace infracționale.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Adoptarea proiectului de lege va avea un impact structural și instituțional asupra administrației publice, în special asupra sistemului judiciar și a instituțiilor cu rol de monitorizare și executare.

Proiectul introduce noi componente de infracțiuni și sancțiuni, cum ar fi amenda calculată în baza cifrei totale de afaceri a persoanei juridice. Aceasta impune instanțelor de judecată stabilirea de noi reguli de individualizare a pedepsei. De asemenea, se introduc șase noi sancțiuni aplicabile persoanei juridice.

Organul de probațiune va fi responsabil de executarea noilor pedepse complementare aplicabile persoanelor juridice, inclusiv supravegherea judiciară și publicarea sentinței de condamnare. Proiectul prevede un nou cadru legal, prin articolul 285¹, care stabilește rolul organului de probațiune în procesul de monitorizare și raportare a executării sancțiunilor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea noilor pedepse și sancțiuni nu impun cheltuieli din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Adoptarea proiectului nu presupune un impact asupra sectorului privat prin faptul că se introduce o cerință implicită pentru toate persoanele juridice de a implementa proceduri riguroase de verificare a partenerilor de

afaceri. Nerespectarea acestei obligații de a verifica dacă partenerii nu sunt supuși măsurilor restrictive internaționale poate duce la răspundere penală.

Prin urmare, chiar și acele companii care nu au o istorie de încălcări, vor trebui să investească în sisteme de „*due diligence*” și să efectueze verificări constante pentru a se asigura că nu intră în relații de afaceri cu entități sau persoane sancționate la nivel internațional.

Proiectul de lege introduce amenzi calculate în baza cifrei totale de afaceri care pot ajunge până la 5% din această cifră. Această modificare poate duce la sancțiuni financiare substanțiale, mult mai mari decât amenzile tradiționale.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Adoptarea proiectului nu presupune un impact asupra acestor domenii.

4.5. Impactul asupra mediului

Adoptarea proiectului nu presupune un impact asupra mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Adoptarea proiectului nu presupune alte impacturi suplimentare.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Urmează a fi completat după recepționarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE efectuată de către Centrul de Armonizare a Legislației.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Urmează a fi completat după recepționarea expertizei de compatibilitate cu legislația UE efectuată de către Centrul de Armonizare a Legislației.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative*, subdirectoriul *Registrul proiectelor de acte normative* unde a fost plasate mai trei anunțuri¹ de inițiere a procesului de elaborare a unor proiecte de lege pentru modificarea Codului penal, care au fost comasate într-un singur proiect.

¹ <https://www.justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-unui-proiect-de-act-normativ-pentru-2>
<https://www.justice.gov.md/ro/content/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-unui-proiect-de-act-normativ-pentru-1>

Anunțurile au fost publicate și pe portalul www.particip.gov.md² prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Urmează a fi completat.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI

² <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-unui-proiect-de-act-normativ-pentru-modificarea-codului-penal-nr-9852002-in-scopul-armonizarii-legislatiei-nationale-cu-legislatia-uniunii-europene/14155>
<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-unui-proiect-de-act-normativ-pentru-modificarea-codului-penal-nr-9852002-in-scopul-transpunerii-deciziei-cadru-2003568jai-a-consiliului-din-22-iulie-2023-privind-combaterea-coruptiei-in-sectorul-privat/14027>
<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-unor-acte-normative-imbunatatirea-mecanismelor-de-combatere-a-spalarii-banilor-prin-masuri-de-drept-penal/14024>